

BLOGI

Mitä positiivinen luottotietorekisteri paljastaa kulutusluotoista?

Tilastot | 10.02.2026 | Emilia Ohtonen

KIRJOITTAJA

Emilia Ohtonen
Ekonomisti

Verohallinnon tulorekisteriyksikön ylläpitämä positiivinen luottotietorekisteri tarjoaa ajantasaisen ja kattavan näkymän suomalaisten kotitalouksien velkaantumiseen.

Luottotietorekisteri täydentää Suomen Pankin tilastotiedonkeruita¹ ja mahdollistaa esimerkiksi ulkomaisten digipankkien, eli rajan yli lainaavien luottolaitosten, sekä perintäyhtiöiden luotonannon ja lainakannan seurannan.

Joulukuun 2025 lopussa positiivisen luottotietorekisterin kokonaisluottokanta oli noin 153 miljardia euroa ja se kattaa asuntolainat, ajoneuvolainat, opintolainat, jatkuvat luotot (kuten erilaiset tili- ja korttiluotot) ja muut kuluttajaluotot. Luottorekisterissä ei ole yksiselitteistä kulutusluottojen käyttötarkoituseroa², minkä vuoksi pelkkien kulutusluottojen erottelu ei ole mahdollista. Osa kulutusluotoista voidaan kuitenkin tunnistaa muiden luokkien perusteella, mutta tästä huolimatta osa kulutusluotoista päätyy määrittelemättömien kuluttajaluottojen jäännösluokkaan.

Tämä hajanainen erä vaikeuttaa kulutusluottomarkkinan todellisen laajuuden arviointia. Kulutusluotoilla on keskeinen osuus kotitalouksien velkaantumisessa, sillä kulutusluottojen osuus on merkittävä kaikista kotitalouslainoista.

Kulutusluottojen erottelu positiivisesta luottorekisteristä on osin haastavaa

Suomen Pankin tilastotiedonkeruissa kulutusluotoiksi raportoidaan kotitalouksille myönnetyt lainat, jotka on tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön erilaisten kulutustavaroiden ja palveluiden hankintaan. Näitä ovat esimerkiksi erilaiset tili- ja korttiluotot, sekä kodinkoneiden ja ajoneuvojen

hankintaan myönnetyt luotot.

Positiivisessa luottotietorekisterissä kulutusluotot, jotka eivät sisälly ajoneuvolainoihin tai tili- ja korttiluottoihin, raportoidaan määrittelemättömään "muu kuluttajaluotto"-käyttötarkoituksiluokkaan. Erä sisältää siten sekä tavalliset kulutusluotot, että suuren määrän erilaisia, luokittelemattomia kuluttajaluottoja, joiden käyttötarkoitukset voivat poiketa toisistaan. Joulukuun lopussa luottotietorekisteriin oli raportoitu yhteensä noin 17,0 miljardia euroa kotimaasta ja ulkomailta myönnettyjä muita kuluttajaluottoja, mikä vastaa noin 11 prosenttia rekisteriin raportoidusta kokonaisluottokannasta (kuvio 1).

Kuvio 1.

Suomen Pankin tilastotiedonkeruiden perusteella suomalaisten pankkien kotitalouksille myöntämien kulutusluottojen (kertaluotot, pois lukien ajoneuvolainat) kanta oli vuoden 2025 lopussa 7,8 miljardia euroa ja muiden suomalaisten rahoituslaitosten myöntämien lainojen kanta noin 500 miljoonaa euroa. Kuten kuviosta havaitaan, kotimaisten toimijoiden myöntämiin muihin kuluttajaluottoihin jää näiden erien jälkeen noin neljän miljardin euron selittämätön osuus.

Suomalaiset kotitaloudet nostavat kulutusluottoja yhä enemmän ulkomaisista luottolaitoksista. Ulkomailta myönnettyjen muiden kuluttajaluottojen määrä oli joulukuussa 2025 noin 4,8 miljardia euroa, josta Suomen Pankin arvioiden mukaan valtaosa on ollut tavallisia kulutusluottoja. Nämä

lainat voidaan siten lukea mukaan kotitalouksien kulutusluottokantaan.

Luottotietorekisterin mukaan suomalaisilla kotitalouksilla oli lisäksi kulutusluotoiksi luettavia ajoneuvolainoja joulukuun 2025 lopussa noin 9,9 miljardia euroa sekä tili- ja korttiluottoja 7,2 miljardia euroa. Luvut sisältävät sekä Suomesta että ulkomailta myönnetyt lainat.

Markkinarakenteen muutokset ja kulutusluottojen aiheuttamat maksuvaikeudet – miksi seuranta on tärkeää?

Korkeakorkoiset kulutusluotot voivat kasvattaa kotitalouksien velanhoitorasitusta eli kuukausittaisia lainanhoitomenoja suhteessa tuloihin. Tämä lisää riskiä maksuvaikeuksiin erityisesti silloin, jos kotitalouden tulot laskevat tai korkotaso nousee. Seurauksena voi syntyä erilaisia velkaantumisen lieveilmiöitä, kuten maksuhäiriöitä, luottotietojen menetys tai jopa velkakierre.

Kotitalouksien maksukyvyyn seurannassa ongelmaluottojen määrän kehitys on tärkeässä roolissa. Joulukuussa 2025 muista kuluttajaluotoista 1,7 prosentissa oli raportoitu maksuviiveitä (maksuerä viivästynyt yli 60 päivää) ja 1,2 prosenttia lainoista oli raportoitu hoitamattomina lainoina (yli 90 päivää myöhässä olevia tai todennäköisesti maksamatta jääviä). Vastaavasti asuntolainoista 0,5 prosenttiin oli raportoitu maksuviiveitä ja 0,4 prosenttia lainoista oli hoitamattomia. Ongelmaluottoja esiintyy siis selvästi enemmän kulutusluotoissa, mikä heijastaa niiden korkeampaa riskitasoa suhteessa asuntoluottoihin.

Kuten aiemmin mainittu, niin kotimaiset luotonmyöntäjät ovat menettäneet markkinaosuuttaan viime vuosina erityisesti kulutusluottojen tarjoajina. Kehitykseen ovat vaikuttaneet erityisesti vuodesta 2019 lähtien tehdyt tiukennukset kulutusluottoja koskevassa korkokattosäätelyssä ja markkinoinnin rajoittamisessa. Osa ulkomaisista digipankeista keskittyy tarjoamaan pelkästään korkeakorkoisia vakuudettomia kulutusluottoja ja verkkokauppaan liittyviä maksupalveluita, mikä lisää riskiä ongelmaluottojen kasaantumisesta. Näiden toimijoiden liiketoimintamallina onkin myydä lainat pois taseestaan esimerkiksi perintäyhtiöille, joilla oli luottotietorekisterin mukaan joulukuussa 2025 noin 1,6 miljardin euron edestä kuluttajaluottoja.

Kulutusluottoerän hajanaisuudesta huolimatta positiivinen luottotietorekisteri auttaa arvioimaan kotitalouksien kokonaisvelkaantumista, sillä se tarjoaa aiempaa kattavamman näkymän kotitalouksien luottotietoihin. Lisäksi luottotietorekisteri tukee vastuullista luotonantoa, koska sen avulla luotonantajien on mahdollista arvioida kotitalouksien maksukykyä aiempaa tarkemmin. Tämä puolestaan edesauttaa yksilöiden taloudellista hyvinvointia ja yhteiskunnan taloudellista vakautta.

Viitteet

1. Kotitalouksien kulutusluottoja raportoidaan Suomen Pankin kahdessa tilastotiedonkeruussa: pankit raportoivat tiedot rahalaitosten tilastotiedonkeruussa (RATI) ja muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruussa (MURA) raportoivat esimerkiksi panttilainaamot ja kulutusluottoja tarjoavat yhtiöt. Suomen Pankin tilastotiedonkeruissa ei ole mukana perintäyhtiöitä, mutta positiivisen luottotietorekisterin lukuihin nämä sisältyvät.
2. Käyttötarkoituksiluokka on tilastoinnissa käytettävä luokitus, jonka avulla erotellaan lainat eri ryhmiin sen perusteella, miten varoja käytetään.

Asiasanat

kotitaloudet, kulutusluotot, positiivinen luottotietorekisteri, tilastot